

Особливості росту телиць української червоно-рябої молочної породи різних ліній

Анатолій Васильович ДИМЧУК

Людмила Петрівна ПОНЬКО

Олександр Володимирович ШУТЯК

Анотація. У даній роботі досліджено ріст телиць української червоно-рябої молочної породи різних ліній в умовах Товариства обмеженої відповідальності «Агрофірма «Соняшник» Глобинського району Полтавської області.

Встановлено, що найвищу живу масу у віці 3 місяців мали телиці лінії Каділлака РФ – 113,6 кг; децю меншу – телички лінії Чіфа – 112,9 кг, які вірогідно переважали ровесниць лінії Елевейшна на 10,5 кг ($P>0,999$).

Телиці лінії Чіфа переважали своїх ровесниць лінії Елевейшна у віці 6 місяців на 18,5 кг ($P>0,999$) та 9 місяців – 17,4 кг ($P>0,95$).

Абсолютний приріст телиць різних ліній за період від народження до 3-місячного віку був у межах 70,4-78,4 кг. Тварини лінії Чіфа вірогідно переважали ровесниць лінії Елевейшна на 8,0 кг ($P>0,999$).

Найвищі середньодобові прирости від народження до 3-місячного віку мали телиці ліній Каділлака РФ (871,9 г) та Чіфа (871,3 г). За цей період встановлено вірогідну перевагу теличок лінії Чіфа над тваринами лінії Елевейшна +89,1 г ($P>0,999$).

З 6-місячного віку і до кінця досліджуваного періоду найбільшими середньодобовими приростами характеризувалися телиці лінії Маршала. Так, у віці 6-9 місяців перевага над тваринами інших ліній становила 30,0-103,4 г ($P>0,99$).

Відносний приріст тварин різних ліній у віковий період від народження до 3-місячного віку був у межах 103,5-106,4% та був найвищим у ровесниць лінії Маршала.

У віковий період з 6 до 9 місяців відносний приріст теличок лінії Маршала становив 34,7%, що більше на 4,2% ($P>0,999$) порівняно з тваринами лінії Чіфа.

Ключові слова: телиці, приріст, жива маса, лінія, бугаї-плідники.

Вирощування ремонтних телиць – один із важливих факторів економічної ефективності ведення галузі молочного скотарства. Для прискорення темпів з оновлення молочних стад потрібна суттєва перебудова організації і техніки вирощування ремонтного молодняка. Все це повинно базуватись на закономірностях їх індивідуального розвитку і сприяти формуванню корів із міцною конституцією та високими показниками продуктивності. Показники молочної продуктивності тварин та їх відтворні здатності залежать від системи вирощування ремонтного молодняка [4]. Знання закономірностей росту і розвитку дають змогу здійснювати цілеспрямоване вирощування молодняка [6].

Генетично запланована молочна продуктивність корів може бути реалізована лише за оптимальних умов вирощування, догляду та їх використання. Інтенсивність росту телиць також залежить від генотипових чинників, і тісно пов'язана з рівнем їх молочної продуктивності в майбутньому [3].

Науковцями доведено, що одним із основних методів удосконалення породи є розведення за лініями. Адже воно дає змогу: зберегти спадкові якості плідника, покращити лінію шляхом нагромадження впродовж кількох поколінь цінних продуктивних ознак, найповніше використовувати для удосконалення породи видатні якості окремих тварин і перетворювати індивідуальні особливості родоначальників ліній на групові. Селекційний процес з лініями ґрунтується на постійних пошуках високопродуктивних тварин [7].

Результати численних досліджень доводять, що на ріст і розвиток молодняку великої рогатої худоби в постембріональний період за оптимальних умов годівлі та утримання впливає як породний фактор, так і належність тварин до лінії [1-3, 5].

Саме тому організація і технологія вирощування ремонтного молодняку має базуватися на закономірностях індивідуального росту і розвитку, сприяти формуванню корів із міцною конституцією та високою молочною продуктивністю.

Дослідження проводилися в умовах Товариства обмеженої відповідальності «Агрофірма «Соняшник» Глобинського району Полтавської області за даними СУМС «Інтесел Орсек».

Для аналізу даних було опрацьовано базу даних господарства у кількості 288 телиць, які належать до шести ліній: Чіфа, Кавалера РФ, Каділлака РФ, Елевейшна, Старбака і Маршала. Живу масу і прирости тварин досліджували від народження до 15-місячного віку за загальноприйнятими методиками. Умови годівлі та утримання для телиць усіх груп були однаковими.

Результати наших досліджень показують, що жива маса телиць різних ліній при народженні була в межах 32,0-35,1 кг. Жива маса тварин лінії Чіфа склала 34,5 кг, що більше на 2,5 кг ($P>0,99$) порівняно із ровесницями лінії Елевейшна. Найвищу живу масу у віці 3 місяців мали телиці лінії Каділлака РФ – 113,6 кг; дещо меншу – телички лінії Чіфа – 112,9 кг, які вірогідно переважали ровесниць лінії Елевейшна на 10,5 кг ($P>0,999$).

Телиці лінії Чіфа переважали своїх ровесниць лінії Елевейшна у віці 6 місяців на 18,5 кг ($P>0,999$) та 9 місяців – 17,4 кг ($P>0,95$). У 6 місяців найбільшу живу масу мали телички лінії Каділлака РФ – 189,5 кг, а у 9 місяців ровесниці лінії Маршала – 256,2 кг. У 12-місячному віці телички лінії Маршала переважали своїх ровесниць за показником живої маси на 1,4-21,1 кг та у 15 місячному віці – 7,8-26,3 кг.

Абсолютний приріст телиць різних ліній за період від народження до 3-місячного віку був у межах 70,4-78,4 кг. Тварини лінії Чіфа вірогідно переважали ровесниць лінії Елевейшна на 8,0 кг ($P>0,999$). У віковий період з 3 до 6 місяців найвищий абсолютний приріст мали телиці лінії Каділлака РФ – 75,9 кг. У наступний віковий період – з 6 до 9 місяців абсолютний приріст

тварин лінії Маршала склав 75,8 кг, що більше на 2,7-12,8 кг порівняно з телицями інших ліній. Перевага над ровесницями лінії Чіфа була вірогідною ($P>0,99$).

У вікові періоди з 9 до 12 та з 12 до 15 місяців телиці лінії Маршала переважали над ровесницями інших ліній на 2,3-4,9 та 0,7-7,1 кг відповідно. За досліджуваний період, від народження до 15-місячного віку, абсолютний приріст тварин лінії Маршала становив 354,7 кг, що був більше на 10,2-25,6 кг порівняно з телицями інших ліній.

Найвищі середньодобові прирости від народження до 3-місячного віку мали телиці ліній Каділлака РФ (871,9 г) та Чіфа (871,3 г). За цей період встановлено вірогідну перевагу теличок лінії Чіфа над тваринами лінії Елевейшна +89,1 г ($P>0,999$). У період 3-6 місяців середньодобові прирости тварин лінії Каділлака РФ становили 843,0 г, що більше на 6,2-129,8 г за теличок інших ліній.

З 6-місячного віку і до кінця досліджуваного періоду найбільшими середньодобовими приростами характеризувалися телиці лінії Маршала. Так, у віці 6-9 місяців перевага над тваринами інших ліній становила 30,0-103,4 г ($P>0,99$). У вікові періоди 9-12 та 12-15 місяців телички лінії Маршала переважали ровесниць інших ліній за показником середньодобового приросту на 25,9-55,0 та 7,9-89,3 г відповідно. За весь період, від народження до 15-місячного віку, середньодобовий приріст теличок лінії Маршала склав 898,0 г, що більше на 25,9-64,9 г порівняно з тваринами інших ліній.

Відносний приріст тварин різних ліній у віковий період від народження до 3-місячного віку був у межах 103,5-106,4% та був найвищим у ровесниць лінії Маршала.

У наступний період з 3 до 6 місяців відносний приріст телиць лінії Кавалера становив 51,3%, що більше на 0,8-4,4% порівняно з ровесницями інших ліній. У віковий період з 6 до 9 місяців відносний приріст теличок лінії Маршала становив 34,7%, що більше на 4,2% ($P>0,999$) порівняно з тваринами лінії Чіфа. У наступні періоди 9-12 та 12-15 місяців відносні прирости тварин різних ліній коливалися в межах 22,9-24,2 та 15,6-18,6% відповідно.

Список використаних джерел

1. Данько Ю. П. Ріст і розвиток ремонтних телиць української чорно-рябої молочної породи різних типів конституції. Розведення і генетика тварин. 2016. Вип. 52. С. 22–31.
2. Димчук А. В., Любинський О. І. Ріст живої маси телиць подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи. Розведення і генетика тварин. 2015. Вип. 49. С. 85–89.
3. Почукалін А. Є., Прийма С. В., Різун О. В. Порівняльний аналіз основних господарськи корисних ознак корів заводських (зональних) типів української червоної молочної породи. Таврійський наук. вісник. 2018. Вип. 100. Т. 2. С. 182–187.
4. Титаренко І. В., Буштрук М. В., Старостенко І. В. Вплив інтенсивності вирощування телиць на їх відтворну здатність та молочну

продуктивність. Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК. 2016. Т. 4, № 1. С. 260–266.

5. Федорович В. В. Молочна продуктивність корів симентальської породи залежно від їх живої маси у період вирощування. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. 2017. Т. 19, № 79. С. 93–99.

6. Хмельничий Л. М., Вечорка В. В., Хмельничий С. Л. Особливості екстер'єрного типу молочної худоби різного походження та співвідносна мінливість лінійних ознак з надоем корів голштинської породи. Розведення і генетика тварин. 2018. Вип. 56. С. 77–83.

7. Черняк Н., Кудлай І., Гончарук О. Основні принципи підбору бугаїв-плідників на плановий період. Тваринництво України. 2012. № 9. С. 12–14.